

rodovi“ ponudniki. Kar zadeva voljo in sree, pomagati ubogemu slovenskemu ljudstvu, bilo bi krivično dvomiti o tem pri katerem koli postavljenih kandidatih, le da vsakemu dano ni, z enakim uspehom za to delati. Od nas priporočeni g. Herman je v 12 letih, odkar zastopa Slovence, in posebno odkar je deželni odbornik, ljudstvu v korist toliko storil, da bi težko kdo v njegovih in naših razmerah več bil storiti zamogel. Njemu se imamo Slovenci zahvaliti za vsako drobtinico narodnih in materialnih pravic, ki so nam iz mize nemške deželne gosposke v Gradci padle. Njemu se ima ves Ptujski okraj zahvaliti za realno gimnazijo, mnogi Slovenec pa za službo na domačej zemlji. Ne bode li ta mož, ki pozna tako natančno vse težave, ki tarejo naše ljudstvo, vse krivice, ki se mu godé, ki ima sree za potrjeni narod, kakor malo kdo, ne bode li ravno on z večjo sprevidnostjo in odločnostjo za ljudstvo delal, kakor nja nasprotni kandidat, Ptujski advokat, ki je svojo besedo pregriznil, nasprotovaje Hermanu, katerega je podpirati obljubil? — In kakošne so koristi ljudstva, katere bi n. pr. v Celjskem okraju bolj zastopati mogel dr. Vošnjak, kakor pa kanonik Fr. Kosar, na Kranjskem pa dr. Razlag bolj kot grof Hohenwart? Tega ne vemo ne mi, ne premnogi drugi, pa to vemo, da so — liberalni kandidati v cerkveno-pravnih vprašanjih, ki pridejo v drž. zboru na dnevni red, in bodo globoko segale v največje koristi ljudstva, silno nevarni možje, pred katerimi moramo naše katoliško ljudstvo resno svariti.

„Nar.“ je v štev. 216. iz „Tednika“ (!!!) posnel članek: „Nemškutarja ali Nemca nikdar ne volimo!“ Morebiti meri to proti g. Hermanu in grofa Hohenwartu, katerega „Nar.“ za Nemca šteje, kterima sta se torej nasprotna kandidata slov. krvi postavila? Kar to zadeva, mislimo mi in z nami slovensko ljudstvo vse drugače. Mi ne črtimo nobenega naroda, najmanj pa Nemce. Med Nemci je mnogo poštenjakov, ki so Slovincem dobri in za nas morebiti že več storili, kakor marsikteri Slovenec, ki se „narodnjaka“ babá. Nasproti pa štejem med Slovenci, kateri so za čas visoko stali, tudi izdajalcev svojega naroda. Čudno zares je, da se gospodje „Naroda“ in „Tednika“ s poštenimi, nam pravičnimi Nemci pogajati ne morejo, z liberalnimi, brezverskimi Nemci se pa tako radi objemajo! — „Nemškutarjev“ tudi mi ne priporočamo in ne volimo, Nemcem pa, kakoršen je Slovincem pristržno udani g. Herman, ustavljati se, največjega dobrotnika pri volitvah zatajiti, to bi zamogli le — bedaki!

Tako smo tedaj pokazali, da ni najmanjšega uzroka, zakaj da bi volilci druge može volili, kakor so jim priporočani v „Gospodarju“, „Novicah“ itd. In če vas kdo bega z drugimi imeni, recite mu kratko: O tem možu, ki mi ga ti vsiluješ, ne vem, kako da misli v cerkvenih

in verskih zadevah, ki so za vsacega katoliškega volilca tako imenitne, da le zanesljivemu možu glas dati, zastopanje mu mirno vestjo izročiti zamore.

Cerkvene zadeve.

„Propaganda“ v nevarnosti.

„Proganda“ imenuje se bratovšina v Rimu, ki ima namen, razširjevati nauk Kristusov med neverniki po vsem svetu, vnenje misijone vsestransko podpirati. Začela se je bratovšina za papeža Gregorja XV. l. 1622 in prvi ustanovnik bil je Španjec Valezij, ki je v blagi namen vse svoje veliko premoženje sporočil. Papež Urban VIII. in naslednji papeži, kakor tudi pobožni svetni katoličani so ustanovitev še bolj obdarili, in postala je „propaganda“ najslavnejša naprava vsega sveta. Koliko da je ta ustanovitev za razširjenje kraljestva Božjega na zemlji storila, se ob kratkem popisati ne da. Ubogi misijonarji s svojimi revnimi srenjami med neverniki po vsem svetu so stoletja sem v propagandi iskali in našli potrebne pomoči.

In tudi tej, tako dobroti napravi, ne prizanaša lahonska grabežljiva vlada v Rimu. Dopisnik v „Vaterld.“ piše, da vlada zahteva, naj bi se ves imetek propagande z državnim papirjem zamenil in to v treh mesecih! Ker propaganda ne spada med kloštre, katere vlada pleni in vničuje, je že zarad tega njeno zahtevanje krivično. Še večja krivica je pa kratek obrok, v katerem se zamenitev brez grozne zgube vršiti ne more.

Kljub šemaste postave, ki pravi, da je nedotakljivo in brez davka vse, kar je za vladanje sv. cerkve potrebno, je vlada vendar naložila propagandi, da mora od svojega imetka, ki je edino le cerkvi v pomoč, 42.000 frankov (blizu 17.000 gld.) takse plačati. Vrh tega še pa tirja vlada nov davek od učilišča, katero pripada propagandi, in v katerem se odgajajo učenci, ki so namenjeni za misijonarje po daljnih krajih sveta! — Še več. Vlada ne prizanaša tudi onim hišam propagande, v katerih razni redovniki za mlade misijonske pripravnike šole imajo, ker za te v velikem učilišču prostora ni. Ker so v teh hišah menihi učenci, menihom je pa v svobodni Italiji biti prepovedano, zapira vlada tudi te hiše, češ, da so to „kloštri“, izganja redovnike in prodaja hiše.

Vse to meri na to, vničiti blago ustanovitev propagande. „Vsiljenci“ — pravi dopisnik — „ki so iz začetka trdili, da hočejo v Rimu le posvetno stolno mesto imeti, se bojijo zdaj zoper osnovo svete cerkve same. Sovraštvo zoper Boga in najgrša pohlepnost jih vodi pri vsem, kar počenjajo.“

To je le samo eden izgled tega, kar dela kruti nasilnik v Rimu dan na dan. In vendar je „Slov. Narod“ s tem stanjem tako zadovoljen, da je četrtek 18. septembra v posebnem članku ves

svoj liberalen žolč razlil nad „klerikalci“, „fevdalci“, „fanatiki“, „mračnjaki“, „farizeji“ in „jezuviti“, ki „pravijo, da se papežu z zedinjeno Italijo krivica godi.“ „Kaka neki?“ — vpraša „Narodov“ artikelschreiber in daje naslednji odgovor, ki močno po petroleji vonja: „Papež je res imel posvetno oblast. Italijanski narod (laž; le Bismark z italijanskimi framasoni) jo mu je vzel. Papež se je moral narodu volji podvreči, ali dobil je odškodovanje. Pravice do posvetne oblasti papež ni prav nič imel, kakor toliko, kolikor en graščak do tlake in desetine pred 48. letom, zgodovinska je bila itd.“ Take nesramnosti zoper glavarja sv. cerkve se berejo v listu, ki vedno ponavlja, da se liberalci verskih reči ne dotikajo, da vera ni v nevarnosti! Ni je države, katera bi starejša bila in večjo pravico za se imela kakor papeževa majhna država, ki je ustvarjena bila za to, da je glavar sv. cerkve neodvisen, nobenemu posvetnemu vladarju podložen. Alj to — uči srboriti „Narod“ — je „zgodovinska pravica“ bila, katera se sme vsak čas zatreti! Po tem takem niso tudi „zgodovinske pravice“ češkega in hrvatskega naroda več vredne, in nemški kakor magjarski posilniki imajo celó prav, ako hočejo s „zgodovinskimi pravicami“ češke in hrvatske kraljevine prav tako postopati, kakor so podhujskani Lahoni postopali in še postopajo s papežem!

Zares prav je imel pošten posvetnjak, ki je — prebralši oni gadovim strupom navdani članek v „Narodu“ — rekel: „Človek, ki je to pisal, je ali zblaznil ali je pa čudno hudoben!“

Gospodarske stvari.

Črtice o zatiranju plevela.

S tem hočemo vrsto zelišč pregledati, katere se alj same, alj z žitom vred zasejajo, ter ga vsikdar onečedijo, mu ne le pravo vrednost zmanjšajo, timveč kruh in druga močnata jedila neokusne in človeku škodljive storé. Takih zelišč se nekatero leto manj, nekatero leto pa toliko nahaja, da si skrbna gospodinja vsa nevoljna sama sebi očita: saj sem žito, preden se je zemlji izročilo, zvesto ščinila in prebrala, pa se je vendar toliko plevela zopet zaplodilo. — Draga, temu nisi ti kriva! — Polje, katero se je bilo za setev pripravilo, imelo je seme smetljivih zelišč že poprej v sebi, kakor se je čisto žito sejalo; kajti seme teh škodljivk je ležalo morebiti že več let od dežja vtepeno v zemlji in se je skoz globoko oranje na površje njive zmetalo, ter z žitom vred zelenelo, cvetelo in dozorelo. Skušnja uči, da plevelno seme na kakem si bodi kraji za kal pripravno ostane, se zeló redko in težko uniči, in le v letih ugodnega vremena v rast poganja. Nemec resničen pregovor ima: „Unkraut verdirbt nicht!“ —

Najnavadnša in najsitnejša plevel na naših

poljih je: Ptičja grašica, kresnica, zlatičnice, njivska goršica, plavica, divji mak, njivski slak, predenica in ljujka.

Ta zelišča cvetejo ob času rži in pšenice, in dozore kakih 14 dni prej kot druga žita. Težko seme se ob žetvi osuje ter ostane raztrošeno leže na strnišču; drugo se pa pridruži, kakor hudobnež poštenim družbini in se z lepim in čvrstim žitom vred v žitnice pospravi.

Dobro je, ako družina po zimi žitno seme marljivo prebira; ako se žito pred setvijo namoči, da plevel na površji vode ostane in se setve meseca majnika pridno oplevajo; a pri vsem tem, kakor sim že omenil, ostane večkrat ves trud brez uspeha. Kakor za vse drugo je tudi za to vse-mogočni Stvarnik skrbel, ter stvaril neke živalice, katere pridnemu poljedelcu na vso moč žita čistiti pomagajo; in te so — vse vrste divjih golobov. V jeseni lahko zapaziš na praznih njivah, kako pridno te ptice pobirajo, in ako jedilne shrambice ene teh živalic preiščeš, najdeš v svoje začudenje zrn raznovrstnega plevela, kateri se jim najbolj priljubi in jim je tudi — razun zimskega časa skoro edini živež. —

Zalostno je tedaj, da se ob času lova te hasljive ptičice tako preganjajo, streljajo in lovijo, kakor le kdo zamore, da se le dobi pečenka, v kateri je pa več kosti nego mesa. — Naj te črtice vsaj nekoliko pripomorejo, da se vendar enkrat popusti lov na te dobrotnice domačih zemljišč. One bodo, ako se jim mir dovoli, priljudneje kakor sedaj, torej tudi v večji množini škodljivo in sitno plevelsko seme pokončavale. Žito bo čisteje, toraj tudi dražje, in za večjo vrednost si zamoreš boljšo pečenko kot od ptičev pripraviti, ter k njej še košček okusnega kruha povžiti.

Ignacij Cizelj, učitelj.

(Gospod. novice glej med „Raznimi stvarmi“.)

Dopisi.

Iz Celja 29. sept. (Nekaj izza nemškutarskega, ustavovernega, usnjatega čveterokotja celjskega.) Celjski ustavoverci in njih sosedi so v nedeljo večer v gostilnici „pri volu“ zopet slišali dva govora, ki sta jim gotovo čisto po volji bila. Prišla sta se jim ponujat za državni zbor: iz Beča odvetnik dr. Richard Foregger, iz Gradea pa — tudi Slovencem znani — deželni šolski nadzornik, dr. Matija Wrečko. Obadva sta v enakem namenu in o istem predmetu govorila v pričo 150 zvestih poslušalcev, kakor sta vedela, da se ustavaško-liberalnim ušesom prilega, novega pa nič nista povedala. Da sta — posebno dr. Foregger — tudi pravične tirjatve narodne in cerkvene, kakor svoje dui dr. Giskra po novi šegi pobijala, to se vé. — Ker je pa mladi Foregger, sin nekdanjega Celjskega zgovornega odvetnika, dalje in bolj dobro nemški govoril, kakor pa doktor modroslovja Wrečko,